

2023-09-21

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2023-00523

Motion – Ta hand om och bevara kulturhistoriska byggnader i Nacka

Motion den 15 maj 2023 av Henrik Unosson (S) m.fl.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige noterar att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen. Motionen är därmed färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

I motionen lyfter motionärerna fram problemet att ägare av kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Nacka låter sina byggnader förfalla för att sedan kunna riva och bygga nytt. Motionärerna vill därför att kommunen tar fram underlag och dokumentation på byggnader som är värdefulla ur ett kulturhistoriskt perspektiv, tar fram underlag på de fastigheter i kommunen som inte tas om hand eller är i dåligt skick samt verkar för att byggnader inom kommunen förhindras från att förfalla med de verktyg och resurser som finns tillhanda.

Bedömningen är att kommunen redan idag har ett pågående arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen. Genom uppdatering och komplettering av kulturmiljöprogrammet som en del av en digital översiktsplan samt nya kulturmiljöutredningar som görs i samband med framtagning av detaljplaner blir kommunens arbete med att skydda och hantera kulturvärden mer träffsäkert och effektivt. Kommunens bygglovenhet arbetar även i tidiga skeden, proaktivt, med rådgivning, information samt vägledning genom stadsbyggnadsservice.

Förslagen i motionen

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 15 maj 2023 lämnade Henrik Unosson m.fl. (S) in en motion. Motionärerna lyfter fram att det finns många kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Nacka och problematiken med att fastighetsägare låter sina byggnader förfalla för att sedan kunna riva och bygga nytt. Motionärerna vill att kommunen genomför ett arbete med att ta reda på hur det står till med bebyggelsen i Nacka för att

kunna agera i ett tidigt skede samt att kommunen behöver upprätta en plan på hur problemen hanteras redan i ett tidigt skede. I motionen yrkas:

- Att Nacka kommun tar fram underlag och dokumentation på byggnader som är värdefulla ur ett kulturhistoriskt perspektiv
- Att Nacka kommun tar fram underlag på de fastigheter i kommunen som inte tas om hand eller är i dåligt skick
- Att Nacka kommun verkar för att byggnader inom kommunen förhindras från att förfalla med de verktyg och resurser som finns tillhanda.

Beredning av motionen

Motionen är budgetpåverkande och kommer att hanteras av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i samband med mål och budget.

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till kulturnämnden, miljö- och stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen via kommunstyrelsens arbetsutskott. Kulturnämnden och miljö- och stadsbyggnadsnämnden har inkommit med förslag till beslut, vilka redogörs för nedan. Juridik- och kanslistaben har utifrån nämndernas synpunkter gjort en samlad bedömning av förslagen i motionen utifrån kommunstyrelsens perspektiv.

Kulturnämndens synpunkter på motionen

Kulturnämnden har på sitt sammanträde den 19 september 2023, § 55, behandlat motionen och föreslagit kommunfullmäktige att besluta följande.

Kommunfullmäktige noterar att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen. Motionen är med detta färdigbehandlad.

I ärendet till kulturnämnden nämns sammanfattningsvis att frågeställningen är viktig för att kulturvärden inte ska gå förlorade. En genomgång och dokumentation av värdefulla byggnader ur ett kulturhistoriskt perspektiv gjordes inom kommunen vilket resulterade i kommunens kulturmiljöprogram antaget 2011. Kulturmiljöprogrammet kommer att uppdateras och kompletteras i samband med framtagning av den nya översiktsplanen, med start under hösten 2023. Kulturnämndens protokollsutdrag framgår av bilaga 2.

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens synpunkter på motionen

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har på sitt sammanträde den 20 september 2023, § 173, behandlat motionen och föreslagit kommunfullmäktige att besluta följande.

Kommunfullmäktige noterar att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen. Motionen är med detta färdigbehandlad.

I ärendet till miljö- och stadsbyggnadsnämnden nämns sammanfattningsvis att bedömningen är att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen. Genom uppdatering och komplettering av kulturmiljöprogrammet och de nya kulturmiljöutredningar som görs i samband med framtagning av detaljplaner blir kommunens arbete med att skydda och hantera kulturvärden mer träffsäkert och effektivt. Planenhetens arbete med omoderna detaljplaner ökar kunskapen om kulturmiljövärdena i större områden där kunskapsnivån idag är bristfällig. Bygglovenheten arbetar redan idag mycket i tidiga skeden, proaktivt, med rådgivning, information samt vägledning genom Stadsbyggnadsservice, och rådgivning ges också av kommunantikvarien.

Det uppdaterade kulturmiljöprogrammet kommer att bli en del av den nya digitala översiktsplanen vilket möjliggör bättre och djupare information till fastighetsägare och Nackabor om kulturmiljövärden och hur de kan hanteras för att värdena ska bevaras. Den mer tillgängliga informationen gör att det blir enklare för fastighetsägarna att ”göra rätt” från början.

Beslutsunderlaget till miljö- och stadsbyggnadsnämnden framgår i sin helhet av bilaga 4.

Juridik- och kanslistabens utredning och bedömning

Juridik- och kanslistaben har tagit del av nämndernas svar och gör följande bedömning.

Förslag 1 i motionen att Nacka kommun tar fram underlag och dokumentation på byggnader som är värdefulla ur ett kulturhistoriskt perspektiv

Juridik- och kanslistaben instämmer, i likhet med kulturnämnden och miljö- och stadsbyggnadsnämnden, att en genomgång och dokumentation av värdefulla byggnader i Nacka ur ett kulturhistoriskt perspektiv har gjorts inom kommunen och finns i kommunens kulturmiljöprogram antaget 2011. Kulturmiljöprogrammet kommer att uppdateras och kompletteras i samband med framtagande av den nya översiktsplanen med start under hösten 2023. Det uppdaterade kulturmiljöprogrammet kommer att bli en del av den nya digitala översiktsplanen, vilket möjliggör bättre och djupare information till fastighetsägare och Nackabor om kulturmiljövärden och hur dessa värden kan hanteras för att bevaras.

Staben konstaterar också att Nacka kommun har flera fastigheter som har pekats ut som kulturhistoriskt särskilt värdefulla i detaljplaner eller områdesbestämmelser. Nya utpekanden görs kontinuerligt i samband med att nya detaljplaner tas fram.

Förslag 2 i motionen att Nacka kommun tar fram underlag på de fastigheter i kommunen som inte tas om hand eller är i dåligt skick

Juridik- och kanslistaben noterar, i likhet med beslutsunderlaget till miljö- och stadsbyggnadsnämnden, att det underlag som idag finns om byggnader i dåligt skick är pågående tillsynsärenden i kommunens miljö- och stadsbyggnadsnämnd om bristande

underhåll. Detta hanteras inom ramen för tillsyn enligt plan- och bygglagen. Fastighetsägare har ett ansvar att underhålla byggnader med kulturhistoriska värden så att dessa värden bevaras. Vid en anmälan till den kommunala byggnadsnämnden agerar nämnden utifrån bestämmelserna i plan- och bygglagen.

Förslag 3 i motionen att Nacka kommun verkar för att byggnader inom kommunen förhindras från att förfalla med de verktyg och resurser som finns tillhanda.

Juridik- och kanslistaben konstaterar utifrån beslutsunderlaget till miljö- och stadsbyggnadsnämnden att det redan pågår arbete på detta område. Kommunens bygglovenhet arbetar mycket i tidiga skeden, proaktivt, med rådgivning, information samt vägledning genom stadsbyggnadsservice. Fastighetsägare och medborgare som kontaktar kommunen genom stadsbyggnadsservice, bygglovsrådgivning eller genom ansökningar om lov eller startbesked upplyses kontinuerligt om fastighetsägares ansvar att underhålla byggnader och byggnadsverk. Rådgivning om byggnader med kulturvärden ges också av kommunantikvarien.

Genom en ändring i plan- och bygglagen under 2022 har kommunens bygglovenhet fått större möjligheter att hindra rivningar som beror på dåligt underhåll. Lagändringen innebär också att det idag ställs högre krav på åtgärder på förfallna byggnader än tidigare.

Sammanfattningsvis bedömer juridik- och kanslistaben utifrån ovan att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser eftersom bedömningen är att kommunen redan idag arbetar utifrån intentionerna bakom förslagen i motionen.

Konsekvenser för barn

En mångfald av bevarade kulturmiljöer som berättar om Nackas utveckling är viktigt både för att skapa attraktiva livsmiljöer för alla nackabor och även stärka Nackas identitet. Att arbeta utifrån intentionerna i motionen säkerställer att Nacka förblir en attraktiv kommun att bo och verka i även för framtida generationer. Förslag till beslut medför därför positiva konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 21 september 2023

Bilaga 1 Motionen

Bilaga 2 Protokollsutdrag kulturnämnden 2023-09-19, § 55

Bilaga 3 Tjänsteskrivelse kultur- och fritidsenheten 2023-09-11

Bilaga 3 Protokollsutdrag miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2023-09-20, § 173

Bilaga 4 Tjänsteskrivelse planenheten 2023-09-01

Christopher Arontaus
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben